

Pooblastilo

GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d.o.o.,
Vrbina 17, 8270 Krško

ki ga zastopata Maks Helbl, predsednik uprave in Sandi Kavalič, član uprave

Podpisani

pooblaščan **Odvetniško pisarno Mirko Bandelj d.o.o., Trdinova ulica 7, 1000 Ljubljana**

da mi daje pravno pomoč po predpisih o odvetništvu in pravni pomoči, zlasti da me zastopa v vseh mojih pravnih stvareh, v civilnih in gospodarskih, v pravnih in nepravnih, v kazenskih, upravnih in izvršilnih, da v mojem imenu sklepa poravnave in pogodbe, da me pravno veljavno zavezuje in potrjuje zadostitev mojih zahtevkov, zlasti tudi sprejema denar in druge vrednote ter za to izdaja pobotnice.

Imenovanemu dajem splošno pooblastilo po veljavnih pravnih predpisih ter po predpisih o pravnem, nepravnem in upravnem postopku in pooblastilo za zagovor in zastopanje po predpisih o kazenskem postopku, zlasti tudi za sprejem tožb, obtožnic, sodb, sklepov in zemljiškoknjižnih sklepov ter vseh drugih odločb ter za vodenje postopkov pred Ustavnim sodiščem.

Posebej jo pooblaščan

Izrecno soglašam, da pooblaščenca (odvetnika) v upravnih in sodnih postopkih nadomešča odvetniški kandidat, ki je pri njem zaposlen ali odvetniški pripravnik, ki dela v njegovi pisarni ter, da posamezna opravila poveri drugemu odvetniku.

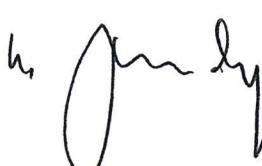
Potrujem, da me je odvetnik seznanil, da mu moram pojasniti vsa dejstva in okoliščine v zvezi z zadevo in mu predložiti vse dokaze ob podpisu pooblastila, da sem seznanjen s približno oceno stroškov zastopanja in da sem opozorjen na posledice, ki nastanejo v primeru, če navedbe in dokazi niso navedeni in predloženi v rokih, ki jih določajo predpisi. Potrujem tudi, da to pooblastilo ne obsega zadolžitve odvetnika za spremljanje insolventnih postopkov (prisilna poravnava, stečaj in drugi postopki prenehanja) morebitnih dolžnikov, o čemer stranka odvetnika sama obvešča.

Če odvetniku ne navedem vseh dejstev in predložim dokazov, s katerimi razpolagam v rokih, navedenih v prejšnjem odstavku, odvetnik ni dolžan prevzeti zastopanja oz. lahko pooblastilo odpove. Isto velja tudi za primere, da stranka ne obvesti odvetnika o spremembi naslova ali drugih kontaktnih podatkov (telefon), kot tudi če se na pozive odvetnika ne odzove. Za opustitev teh dejanj nosi vso odgovornost za posledice stranka sama.

Za spore, ki utegnejo nastati iz tega pooblastilnega razmerja, se pooblastitelj in pooblaščenec dogovorita za pristojnost sodišča po sedežu odvetnikove pisarne in uporabo prava Republike Slovenije.

Ljubljana, dne 26.02.2024

Sprejemem pooblastilo in zastopstvo ter potrujem dogovor o nagradi in sodni pristojnosti

Mirko Bandelj d.o.o.
ODVETNIŠKA PISARNA
Odvetnik Mirko Bandelj

Postavljam si za namestnika:

Maks Helbl, predsednik uprave

Sandi Kavalič, član uprave

geni

02

DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto: 27.2.2024	
Šifra: 214-02-2/2024/6	
Povezava:	
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

Republika Slovenija
Državni svet
Šubičeva ulica 4
1000 Ljubljana

g. Marko Lotrič, predsednik
Državnega sveta Republike Slovenije

Spoštovani!

Na vas se obračamo kot pooblaščenca družbe GEN-I, trgovanja in prodaja električne energije, d.o.o. (v nadaljevanju GEN-I). Ta je z velikim začudenjem iz spletne strani Državnega sveta Republike Slovenije izvedela, da je na predlogu dnevnega reda 14. seje, ki bo v sredo 28. 2. 2024, pod točko 5. uvrščen predlog zahteve za odreditev parlamentarne preiskave za ugotovitev in oceno dejanskega stanja ter zagotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, iz katerega izhaja, če gledamo predlagano skrajšano ime te preiskave, da naj bi bil njen predmet ugotavljanje domnevnega finančnega izčrpavanja podjetja GEN-I, vezano na domnevno nezakonito financiranje politične stranke Gibanje svoboda in njene volilne kampanje za redne volitve v Državni zbor leta 2022.

Kot pojasnjujemo v nadaljevanju, menimo, da je predlog zahteve, ne le neutemeljen in z ničemer obrazložen, temveč zgolj na nivoju pamfleta, in da **predmet morebitne parlamentarne preiskave nikakor ne more biti v kakršnemkoli smislu poslovanje družbe GEN-I**. Zato od Državnega sveta pričakujemo, da dnevnega reda 14. seje z predlagano 5. točko ne bo sprejel. Če pa bo predlog z zahtevo po parlamentarni preiskavi vendarle obravnaval, da ga bo zavrnil. Vsekakor pa bi pričakovali vsaj, da bi pred odločanjem o takšni zahtevi pridobil verodostojna pravna mnenja. Pričakujemo gospod predsednik, da boste s tem pozivom pred odločanjem Državnega sveta o dnevnem redu, seznanili vse državne svetnike.

Predstavitev družbe GEN-I

Naj najprej predstavimo, kdo in kaj družba GEN-I d. o. o., sploh je.

Družba GEN-I, skupaj s svojo široko razvejano mednarodno mrežo 16 hčerinskih podjetij prisotnih na energetske trgi na področju zahodne, centralne, vzhodne ter jugovzhodne Evrope, predstavlja danes enega od najhitreje rastočih, prodornih in inovativnih igralcev na

evropskem energetske trgu. Nastanek družbe in pa skupine GEN-I pred skoraj 20 leti sega v obdobje liberalizacije energetske trgov in je temeljil na izhodiščni viziji družbe GEN-I, po vzpostavitvi regionalnega tržnega energetskega igralca, ki združuje funkcije učinkovitega obvladovanja tveganj odkupa, trgovanja in prodaje električne energije, končnim odjemalcem pa omogoča kakovostno storitev celovite in zanesljive oskrbe električne energije ter optimizacijo njihovih nabavnih poti. S prisotnostjo svojega poslovanja na skupno 22 energetske trgov, ki povezujejo nacionalne trge od Francije in Nemčije na zahodu do Turčije na vzhodu, ter 21 evropskih energetske borz, je glede na velikosti tržnega deleža in zanesljivost poslovanja skupina GEN-I danes tako prepoznana kot eden od vodilnih trgovcev na veleprodajnih trgovih z električno energijo na področju srednje in jugovzhodne Evrope. Pri tem je družba in skupina GEN-I že več let zapovrstjo v mednarodni raziskavi Risk&Energy na vodilnih mestih med najuglednejšimi evropskimi trgovci. Poleg vloge vodilnega trgovca na veleprodajnem energetske trgu v regiji je družba GEN-I glede na tržne deleže istočasno vodilni dobavitelj električne energije potrošnikom in končnim odjemalcem ter promotor zelene preobrazbe v Sloveniji.

Družba GEN-I pri tem vse od začetka delovanja beleži visoko gospodarsko rast, pri čemer njen poslovni mode temelji na prodorni viziji, dinamičnem in hitrem, okretnem in razvojno naravnem poslovnem modelu ter učinkovitem povezovanju in hkratnem udejanjanju zastavljenih strateških ciljev. O njenem gospodarskem in siceršnjem pomenu morda še največ pove podatek, da je na primer v letu 2022 prodala skupno 129,2 TWh energentov na trgu na debelo (97,7 TWh električne energije in 31,5 TWh zemeljskega plina), od tega kar 93,1 TWh na tujih trgovih. Za kako pomembne dimenzije poslovanja gre, dajemo primerjavo s skupno porabo celotne količine električne energije na območju republike Slovenije, ki je po objavljenih podatkih Agencije za energijo v letu 2022 znašala 13,6 TWh. Čisti prihodki od prodaje skupine GEN-I so v letu 2022 presegli štiri milijarde EUR, število zaposlenih v skupini GEN-I pa danes že presega številko 700. Do 17.5.2021 je bila družba v skladu s predpisi tretirana kot zasebna, po tem datumu pa kot družba (posredno) v večinski lasti Republike Slovenije.

Zadeva javnega pomena

Vsekakor nam je poznana ustavna (in nadalje skozi Zakon o parlamentarni preiskavi razdelana) parlamentarna preiskava. To lahko Državni zbor odredi o zadevah javnega pomena, mora pa jo odrediti, če Državni svet od Državnega zbora to zahteva. Tako iz ustavne določbe 93. člena kot iz 1. člena Zakona o parlamentarni preiskavi je jasno, da se parlamentarna preiskava lahko vodi le v zadevah javnega pomena. Javni pomen pa natančno ne definirata niti Ustava niti Zakon o parlamentarni preiskavi. Zadeva javnega pomena je torej precej nedoločena. Nekdanji ustavni sodnik Miroslav Mozetič v komentarju ustave iz leta 2002¹ pravi, da je pri opredeljevanju pojma »zadeva javnega pomena« in s tem predmeta parlamentarne preiskave, treba izhajati prvenstveno iz pristojnosti Državnega zbora ter uporabiti še dodatna merila (kriterije) za določitev meje parlamentarne preiskave oziroma pooblastil preiskovalne komisije. Predvsem gre tu za uporabo naslednjih meril - načelo javnega interesa, načelo delitve oblasti, načelo ustavnosti in zakonitosti ter predvsem spoštovanje človekovih pravic in svoboščin in načelo določnosti preiskovalne naloge.

¹ Komentar Ustave Republike Slovenije, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana 2002, str. 814.

Na upoštevanje omejitev preiskovalne dejavnosti Državnega zbora, ki izhajajo zlasti iz načela delitve oblasti in spoštovanja posameznih ustavnih pravic, je opozorilo že tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije samo v odločbi št. U-I-244/99, Uradni list št. 59/2000. Poudarilo je, da parlamentarne preiskovalne komisije opravljajo predvsem dve funkciji. Glede na porazdelitev pristojnosti med parlamentom in vlado in tudi glede na dejansko razmerje moči med njima je teža parlamentarne preiskave v razjasnitvi dogajanj s področij, za katera je odgovorna vlada. To stališče Ustavnega sodišča RS poudarjamo zato, ker očitki zahteve za parlamentarno preiskavo, vezani na posle GEN-I, niso v ničemer povezani z Vlado RS niti ne s subjektom javnega prava, saj so se vsi zgodili časovno daleč prej, o čemer več v nadaljevanju. **Ustavno sodišče RS v tej odločbi še opozarja, da predmet parlamentarne preiskave ne more biti poljuben.** Omejen je z ustavnimi pristojnostmi Državnega zbora, kar pomeni, da **predmet parlamentarne preiskave ne sme posegati niti v (izključne) pristojnosti izvršilne oblasti niti v pristojnosti sodstva** (v nadaljevanju bo pojasnjeno zakaj obravnavani predlog za odreditev parlamentarne preiskave krši prav to ustavno kategorijo in zahtevo). Ob tem kaže omeniti še Odločbo Ustavnega sodišča RS št. U-I-214/19-17 z dne 12.11.2019, ki pravi, da so institututi v pristojnosti Državnega zbora omejeni le na tista področja in na tiste zadeve, ki so v javnem interesu in ki ne trčijo ob drugo ustavno zagotovljeno pravico (drugega državnega organa ali tretjega subjekta), ki so izven ustavnih in zakonskih pristojnosti Državnega zbora.

Ustavno sodišče RS je v odločbi št. U-I-244/99 poudarilo tudi, da z Ustavo zagotovljena sfera posameznikove svobode ne more biti predmet zakonskega omejevanja in tudi ne more biti predmet parlamentarne preiskave. Kaže poudariti še v sodni praksi in pravni teoriji nedvoumno uveljavljeno maksimo, da država in njeni organi lahko posegajo v zasebno sfero le na podlagi izrecnih pooblastil, medtem ko za subjekte zasebnega prava velja ravno obratno – dovoljeno je vse, kar ni izrecno prepovedano².

Tudi ustavni teoretiki razumejo in definirajo pojem zadeve javnega pomena, sicer precej različno, izhajajoč pač iz tega, na katerem področju javni interes obravnavajo, vendar je vsem skupno to, da kot strogo ločnico, preko katere preiskovalna komisija oziroma predmet parlamentarne preiskave ne more iti, postavljajo načelo delitve oblasti, predvsem pa nedotakljivost človekovih ustavnih pravic in svoboščin. **Da je imetnik človekovih ustavnih pravic in svoboščin tudi pravna oseba (kar GEN-I je) – standard zahodne demokracije, že desetletja ni sporno ne v slovenski pravni teoriji niti v odločitvah rednega in ustavnega sodstva.**

Predlog gradiva za sejo Državnega sveta številka 214-02-2/2024/1 z dne 16. 2. 2023, z naslovom »Pobuda za sprejem zahteve za odreditev parlamentarne preiskave ...« podpisani s strani vodje interesne skupine lokalnih interesov je pri opredeljevanju domnevnega javnega pomena oziroma javnega interesa predlagane parlamentarne preiskave zelo skop. Kar zadeva poslovanje GEN-I, javni pomen oziroma javni interes utemeljuje zgolj s tem, da naj bi o domnevno spornem financiranju volilne kampanje politične stranke Svoboda, pisali mediji. Takšen pristop k opredeljevanju zadeve javnega pomena je zagotovo napačen, predvsem pa v izrazitem nasprotju z ustavno določeno delitvijo različnih vej oblasti in postavljenih kriterijih varstva človekovih pravic in svoboščin. **Zgolj to, da se v mediju pojavi nek zapis o neki zadevi,**

² Glej npr. Odločbo US RS št. Up-1292/09 z dne 10.9.2012

ki poleg vsega še ne vsebuje resničnih navedb, nikakor ne more služiti za opredelitev ustavne kategorije javne zadeve. Če bi namreč pristali na to tezo, da je javna zadeva že vsaka stvar, o katerih pišejo mediji, potem bi lahko posegali s parlamentarnimi preiskavami dobesedno v vse pore družbenega in človekovega življenja ter dela in bivanja. Prihajalo bi do izjemnih zlorab ustavnega instituta parlamentarne preiskave, kar se po našem trdnem prepričanju prav v tem primeru tudi dogaja, ko bi nekdo z določenimi interesi (predvsem političnimi) najprej v njemu naklonjeni ali celo podrejeni medij, spravil neko lažno vest, na osnovi te pa potem zahteval parlamentarno preiskavo. Prav to se po našem mnenju v tem primeru dogaja, saj že nabor medijskih prispevkov, ki jih zahteva za odreditev parlamentarne preiskave vsebuje, kaže na to, da je to zahtevo sprožila zgolj ena od političnih strank v boju zoper politične nasprotnike.

Nedoločenost predmeta preiskave

Sklicevanje na zgolj eni od političnih opcij namenjene medije in predlaganje člankov iz teh medijev kot dokaze³, pa trči tudi ob kriterij določljivosti parlamentarne preiskave. Za teze, predpostavke in že kar ocene domnevnih nepravilnosti v poslovanju družbe GEN-I se ne predlagajo nikakršni dokazi. Še več, celotno besedilo pobude za odreditev parlamentarne preiskave je povsem nedorečeno, opisani niso niti domnevni dogodki, ki naj bi bili sporni in niso niti navedeni, predvsem pa tudi ne časovno opredeljeni. Nekateri ključni podatki, na katerih temelji zahteva, so celo povsem neresnični, da ne rečemo namerno zlagani. Tako se zatrjuje, da naj bi dr. Robert Golob 24. januarja 2022 kot predsednik uprave podjetja GEN-I napovedal svojo kandidaturo za predsednika neparlamentarne stranke Zelenih dejanj. Ne spuščamo se v to kdaj je dr. Golob začel svoje politično udejstvovanje, zagotovo pa dne 24. 1. 2022 ni bil predsednik uprave družbe GEN-I. To je preprosto razvidno iz vpogleda v sodni register, izpisek iz njega tudi prilagamo.

Pobuda za odreditev parlamentarne preiskave, kot rečeno, povsem neidentificirano in povsem nekonkretizirano zahteva preiskavo v družbi GEN-I vse od začetka njenega delovanja. Glede na to, da ni konkretizirana niti niso opredeljene domnevne nepravilnosti, ki naj bi jih potencialna preiskovalna komisija preiskovala, bi tako nedoločen predmet preiskave dejansko razgaljal delovanje družbe GEN-I lahko za skoraj 20 let nazaj in to na vseh segmentih njenega poslovanja. Kaj to za družbo, ki deluje na trgu, ki uživa mednarodni ugled, pomeni, najbrž ni treba posebej pojasnjevati. Ne le, da bo družba, namesto da bi se ukvarjala s svojim razvojem in primarno dejavnostjo, prisiljena se ukvarjati z domnevnimi nepravilnostmi iz preteklosti ter s svojimi službami streči zahtevam preiskovalne komisije, njen ugled na trgu bo tudi do te mere upadel, da bo praktično onemogočena v svojem nadaljnjem delovanju. **Opredelitev predmeta preiskave na način, kot izhaja iz pobude za odreditev parlamentarne preiskave, bi torej povzročila družbi enormno, povsem nepopravljivo in nenadomestljivo škodo.** Še toliko bolj, da je predmet preiskave povsem nedefiniran in časovno neopredeljen, izhaja že iz dejstva, da se pravzaprav kot domnevno edino sporni posel omenja smotrnost in zakonitost nakazil v vrednosti 103.000 EUR (naj ponovno spomnimo, da so prihodki skupine v letu 2022 presegali štiri milijarde EUR) družbi oziroma podjetju SEE M. & C. (preimenovanega v KCA, d.o.o.).

Da gre za nesmiselno in med seboj časovno povsem pomešane nedefinirane posle, izhaja tudi iz povezave, po kateri naj bi preiskovalna komisija preiskovala vpliv aktualnih nosilcev oblasti,

³ Ti ne morejo biti dokazi v noben smislu kateregakoli procesnega zakona, ki dokaze definirajo.

ki so svojo funkcijo zasedli po državnozborskih volitvah leta 2022, na posle, ki so se odvijali pred temi volitvami. **Da trenutni nosilci javnih funkcij niti teoretično niso mogli zlorabiti svojega položaja**, je tako menda jasno prav vsakemu, da niti ni potrebno, da bi šlo v smislu definicij predpisov za povprečno skrbnega državljana. **Dr. Golob je bil predsednik uprave le do 17. 11. 2021**, torej le še pol leta po tem, ko je družba GEN-I dne 17.05.2021 pridobila status podjetja v državni lasti. Kot rečeno, pa tudi v tem obdobju ni bil politik, še manj nosilec funkcij državne oblasti, niti ni nihče vedel, da se bo v politiko podal.⁴ Tako pobuda tudi ne konkretizira nobenih sumov, ki bi jih lahko preiskovali. Družba GEN-I stoji dobro in ni razumeti, od kod trditev o njenem domnevnem finančnem izčrpanju in opustitvi skrbnosti dobrega gospodarja (mimogrede – GEN-I ima vzpostavljene vse najzahtevnejše instrumente presojanja skladnega in zakonitega poslovanja ter obvladovanja tveganj, kar potrjujejo že v predstavitvi podjetja omenjene mednarodne raziskave *Risk & Energy*). Gre preprosto za navadno natolcevanje. Tudi zato omenjene pobude ni mogoče kvalificirati drugače kot pamflet. **Poslovno razmerje z družbo KCA, kot je to nenazadnje vidno tudi iz javno objavljenih odločb Informacijske pooblaščenke, je bilo vzpostavljeno tri leta pred ustanovitvijo Gibanja svoboda in se je končalo z iztekom leta 2021, torej že nekaj časa pred ustanovitvijo te stranke in daleč pred zadnjimi parlamentarnimi volitvami, ki so bile 24.4.2022.**

Popolnoma neutemeljen in deplasiran je nadalje očitek namena finančnega oškodovanja družbe ob nameravani prodaji deležev GEN-EL naložbe d.o.o. (v nadaljevanju GEN-EL). Postopek prodaje 75% poslovnih deležev v družbi GEN-EL s strani družb GEN-I in ELEKTRO Ljubljana je namreč sledil jasnim upravičenjem v družbeni pogodbi GEN-EL o razpršenem lastništvu in pravici razpolaganja, ki je bila potrjena v letu 2016 in 2018 tudi s strani SDH. Sama namera razpolaganj s poslovnimi deleži s strani družbe GEN-I pa je bila še dodatno sprejeta v Poslovnem načrtu družbe za leto 2021, ki ga je potrdila skupščina družbenikov (seznanjen tudi SDH). Prav tako je bila namera pričetka prodaje še dodatno formalno predstavljena družbenikom, o načrtovani prodaji deležev pa je bil nenazadnje informiran tudi SDH kot upravljalec naložb v lastništvu države. **Torej vse v času prejšnje vlade.** Postopek v poslovnem načrtu družbe načrtovane prodaje, ki se kasneje sicer sploh ni dokončno realizirala in prodaje poslovnih deležev sploh ni bilo, je potekal ob sodelovanju prodajnega svetovalca KPMG z javnim mednarodnim povabilom nedoločenemu krogu investitorjev ob upoštevanju predkupnih pravic obstoječih družbenikov ter pod pogojem pridobitve potrebnih naknadnih soglasij tudi s strani SDH. Prav tako je popolnoma neutemeljen in zavajajoč očitek glede sklenjene pogodbe s prodajnim svetovalcem KPMG glede vodenja omenjene prodaje. Pogodba s KPMG glede prodajnega postopka (t.i. projekt Thunder) poslovnih deležev v družbi GEN-EL je bila namreč v celoti skladna s veljavnimi standardi na trgu, ter bila sklenjena s komercialnimi pogoji bistveno ugodnejši za prodajalce, kot se sicer uporabljajo za primerljive transakcije, v ključnem delu stroška pa vezana na uspešnost realizacije prodaje, do katere kot omenjeno kasneje nikoli ni prišlo.

Popolnoma zavajajoč in neutemeljen je prav tako očitek glede »priviligiranja družbe GEN-I ob sprejemanju Predloga zakona o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti iz naslova kreditov, najetih za zagotavljanje likvidnosti na organiziranih trgih električne energije ter emisijskih kuponov in obveznosti nakupa dodatnih količin zemeljskega plina (ZPKEEKP). Ključno je

⁴ Z zahtevo po parlamentarni preiskavi izpostavljeno ime sedanjega predsednika Vlade RS v povezavi s poslovnimi dogodki, ki so se zgodili ko ta ni imel lastnosti javnega funkcionarja (še javne osebe ne), kaže, da ta zahteva že iz tega razloga ne izpolnjuje temeljne predpostavke zakonitosti in ustavnosti za odreditev parlamentarne preiskave.

poudariti, da kljub temu, da je bil GEN-I v zakonu opredeljen kot upravičenec do poročta (seveda ne edini), GEN-I takšnega **poročta nikoli ni uveljavljal in ni iz tega naslova prejel niti enega EURA pomoči, niti** za GEN-I kljub zakonskemu upravičenju, s strani Republike Slovenije **ni bilo sklenjeno nobeno poročto**. Pri tem še zdaleč ne drži, da je bil GEN-I kot upravičenec v ZPKEEKV vključen šele v zadnji verziji zakona - vključitev GEN-I v zakon je bila namreč izključno posledica različne organiziranosti pri delovanju energetske skupine HSE in GEN. Medtem, ko znotraj elektroenergetske skupine HSE, matična družba HSE d.o.o. na organiziranem trgu deluje samostojno, v elektroenergetski skupini GEN dejavnost trgovanja z električno energijo na organiziranem trgu (borzah) izvaja družba GEN-I, d.o.o. – ta pa je bila s strani zakonodajalca posledično upravičeno del poročtvenega zakona ob upoštevanju same dejanske organizacije obeh energetske skupin. Matična družba GEN energija d.o.o. pa je ob tem bila prav tako definirana kot upravičenec zaradi potrebnih sredstev za zakup manjkajoče energije iz naslova izpada - remonta NEK, ki je bil planiran sočasno. Naveden koncept različne organizacije izvajanja dejavnosti trgovanja z električno energijo, je bil upoštevan že v zapisu predloga zakona, potrjenega na seji Vlade RS dne 01.09.2022, ki je sočasno z matično družbo posamezne skupine (družbo Holding Slovenske elektrarne d.o.o. in GEN energija d.o.o.), kot upravičenca že predvidel tudi vertikalno povezano družbo kot dobavitelja, ki je prisoten na organiziranem trgu z električno energijo (v primeru skupine GEN takšno družbo predstavlja GEN-I). Pri tem je že druga sprememba predloga zakona, ki je bila potrjena s strani Vlade RS dne 05.09.2022, vključevala tudi eksplicitno imensko navedbo družbe GEN-I kot upravičenca po zakonu, identično opredelitev GEN-I, d.o.o., kot upravičenca, pa je vključevala tudi zadnja, tretja verzija predloga zakona potrjena s strani Vlade RS dne 06.09.2022.

Popolnoma neutemeljeni so nadalje tudi vsi očitki vezani na poslovanje družb v skupini GEN-I z družbami MB Consulting, lastnika . Družba GEN-I je vsebino in namen poslovnih razmerij srbske hčerinske družbe GEN-I Beograd v preteklosti že obširno javno pojasnila. Tudi navedena poslovna razmerja hčerinske družbe GEN-I Beograd kot samostojne pravne osebe (**poslovodja te ni bil dr. Golob!**) izvirajo iz obdobja, ko družba GEN-I d.o.o. kot ustanoviteljica družbe GEN-I Beograd še ni bila v večinski lasti države. Predmetna poslovna razmerja družbe GEN-I Beograd pa prav tako nimajo nobene povezave s predmetom zahtevane preiskave oziroma z vlogo nosilcev javnih funkcij. Gre za podatke o poslovnih razmerjih, ki jih je Urad RS za preprečevanje pranja denarja v preteklosti z zlorabo pooblastil pridobival v politične namene, zato bi uvedba parlamentarne preiskave v tej zvezi de facto pomenila legalizacijo predhodnih nezakonitih praks urada, ki jih, kot je to razumeti iz medijev, preiskujejo organi odkrivanja in pregona.

Poslovanje GEN-I ni zadeva javnega pomena⁵

Zakaj bi morala družba GEN-I, kot gospodarska družba, ki je država ni obvladovala niti direktno niti posredno (in je torej veljala za subjekt zasebnega prava), poleg poslov obrazloženih zgoraj (GEN-EL, KPMG, MB Consulting), razkrivati posle, ki jih je zanjo opravljalo podjetje KCA (SEE M. & C.), iz pobude ni razvidno oziroma so argumenti povezani z državnozborskimi volitvami leta 2022, torej več let po tem, ko se je posamezno poslovno razmerje sklenilo in do omenjenih

⁵ Parlamentarna preiskava se lahko odredi le o zadevah javnega pomena, torej o tistih zadevah, ki imajo politični pomen. (Odločba US U-I-50/11)

volitev tudi že zaključil. Ob predloženih pobudi za parlamentarno preiskavo najbrž ni odveč omeniti, da zgolj navezna okoliščina, da je zdajšnji predsednik vlade in predsednik politične stranke gibanja Svoboda, nekoč bil predsednik uprave družbe GEN-I, nikakor ni tisti kriterij, ki bi moral vplivati na to, da se preiskuje poslovanje družbe daleč izpred časa, ko se je nekdanji predsednik uprave podal v politiko. Da posli z družbo KCA ne morejo biti povezani s političnimi in torej javnimi vprašanji, izhaja že iz dejstva, da je pogodba s KCA bila sklenjena v letu 2019 in zaključena v letu 2021, medtem ko je, kot rečeno, dr. Golob najavil svojo politično pot šele 24. januarja 2022, zadnje državnozborske volitve pa so bile dne 24.4.2022, dr. Golob je postal državni funkcionar s pooblastili izvršilne oblasti šele 1.6.2022. In čeprav naslednje ni neposredno povezano s poslovanjem GEN-I, naj nam bo dovoljeno, da kot odgovorna družba, ki ji je mar tudi za socialno okolje, usodo in razvoj slovenske države, opozorimo tudi na naslednje grozljive poante sporočil, ki izhajajo iz pobude za odreditev parlamentarne preiskave.

Pobudniki namreč sporočajo zdajšnjim gospodarstvenikom, da naj nikakor ne preidejo v svoji bodoči karieri v politiko, ker bodo s tem političnim pritiskom, preverjanjem in parlamentarnim preiskavam za nazaj izpostavili vsa podjetja, v katerih so delovali (najmanj kršitev 49. člena Ustave RS – svoboda dela) in s katerimi so kadarkoli poslovali. Še več, sporoča tudi gospodarskim družbam, da naj temeljito razmislijo, koga bodo v bodoče postavili na čelo svojih družb in naj bodo pri tem izrazito previdni na način, da na direktorske položaje ne postavljajo sposobnih oseb, ki bi lahko v bodoče vodili tudi javne zadeve. Prav tako pa takšna izhodišča terjajo od kandidatov za direktorska mesta, da se že vnaprej opredelijo in odpovejo svojim ustavnim pravicam do javnih funkcij (kršitve ustavnih pravic pasivne volilne pravice iz 43. člena in sodelovanja pri upravljanju javnih zadev iz 44. člena Ustave RS). Najbrž ni odveč omeniti, da je cilj takšne pobude lahko le v tem, da se ohrani obstoječe, za marsikoga neustrezno politično razmerje sil, v katerih bodo lahko ključni igralci le osebe, ki nikoli niso bile v gospodarstvu in ki se jim nikoli ni bilo potrebno dokazovati na trgu, obvladujejo pa ustrezno politično sceno. To pa je zagotovo zloraba ustavnega instituta zgolj v korist določene politične opcije.

Če se ob tem vrnemo ponovno k osnovnemu kriteriju, kaj je javna zadeva, pa je ravno na segmentu, ki naj bi bil povod za parlamentarno preiskavo zoper GEN-I, javni pomen bolj ali manj v celoti razjasnjen. O tem namreč že obstojijo pravnomočne meritorne odločitve pristojnih državnih organov. **Odreditev parlamentarne preiskave na točki, o kateri je že bilo s strani pristojnih organov dokončno odločeno, zatorej posega tudi v avtonomijo in neodvisnost teh organov, ruši njihove kompetence in njihov ugled in torej posega v samo načelo delitve oblasti.** Tu mislimo predvsem na odločbo Informacijskega pooblaščenca številka 09021-3/2022/9 z dne 27. 5. 2022 ter na sodbo Upravnega sodišča RS številka U 350/2017-21 z dne 22. 8. 2018⁶. Upravno sodišče RS je namreč pritrdilo stališču IP v odločbi številka 09002-22/2000 16 z dne 24. 1. 2017, da družba GEN-I ni dolžna posredovati podatka po ZDIJZ, saj GEN-I ne šteje za poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava in zatorej ni zavezanica po ZDIJZ. **Odreditev parlamentarne preiskave o zadevi, o kateri je že pravnomočno razsodilo sodišče bi bila torej v direktnem nasprotju z 125. členom Ustave RS, na kar je Ustavno sodišče RS že opozorilo v odločbi št. U-I-244/99, ko je poudarilo, da ustavna**

⁶ Stališče sodišča zagotovo velja tudi za vse druge primere in posle pred 17.5.2021, ko Republika Slovenija niti direktno niti posredno ni imela prevladujočega vpliva na poslovanje družbe GEN-I.

omejitev parlamentarne preiskovalne dejavnosti v razmerju do sodstva izhaja iz načela neodvisnosti sodstva (125. člen Ustave).

Tudi v odločbi IP številka 09021 -3/2022/9 z dne 27. 5.20 22 je ob zavrnitvi pritožbe novinarke poudarjeno, da GEN-I ni zavezan k temu, da bi moral razkriti pogodbo s podjetjem SEE M. & C. d. o. o., novinarke portala , ki naj bi iz podjetja GEN-I prejela nakazilo v višini 103.000 EUR. Kakršnakoli zahteva morebitne preiskovalne komisije, ki bi bila v nasprotju z odločitvijo pristojnih državnih organov, bi bila torej nezakonita in neustavna.⁷

Vse do 17. 5. 2021 podjetje GEN-I ni imelo statusa podjetja v državni lasti in zato je zanj ne veljajo zaveze iz Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Nobena odločitev Državnega sveta ali Državnega zbora pa za nazaj tega stanja ne more in ne sme spremeniti (ustavna prepoved retroaktivnosti).

GEN-I ni nikoli in v ničemer sofinanciral niti volilne kampanje niti kako drugače stranke Gibanja svoboda. Ob tem poudarjamo tudi, da njegovo poslovanje po vedenju družbe ni v ničemer predmet nobenih postopkov državnih organov, še najmanj kakršnihkoli postopkov, ki bi bili vezani z morebitnimi nepravilnostmi, prekrški ali celo kaznivimi dejanji. Cilj predlagane parlamentarne preiskave je torej očitno z zlorabo ustavnega inštituta in državnih institucij pridobiti najširšo možno količino podatkov (pravzaprav kakršnekoli in o čemerkoli, ker predlog za odreditev preiskave ni niti časovno niti vsebinsko zamejen), tako poslovno zaupnih kot zasebnih, ki bi jih zainteresirana politična stranka, ki je že do sedaj v medijih vodila javno gonjo proti družbi GEN-I, po potrebi selektivno plasirala v javnost in jih uporabljala za njeno diskreditacijo, z namenom povzročiti družbi nepopravljivo poslovno škodo.

Če nadalje iščemo po predpisih, ki bi kakorkoli poslovanje družbe lahko opredeljeval kot javno zadevo, ne moremo niti mimo Zakona o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti. Prilagamo strokovno mnenje inštituta za gospodarsko pravo iz Maribora, avtorjev dr. Marjana Kocbeka in dr. Saša Preliča, iz katerega jasno izhaja, da družba GEN-I ni bila zavezanec niti po tem zakonu. Tudi iz tega mnenja, ki vključuje izčrpno korporativnopravno analizo lastniških sprememb družbe GEN-I, izhaja, da družbe GEN-I ni mogoče šteti za družbo, v kateri je neposredno ali posredno imetnica večinskega deleža Republika Slovenija, in sicer je to veljalo najmanj do 17. 5. 2021.

Kršitev ustavnih pravic in svoboščin

Kot rečeno je GEN-I gospodarska družba, ki deluje na evropskem energetske trgu. Do 17.5.2021 je štela za družbo zasebnega prava, po tem datumu je v posredni večinski lasti Republike Slovenije. Vendar ni monopolist, v svojem poslovanju je zavezana vsem predpisom in pogojem, ki veljajo na evropskem in slovenskem trgu. Zagotovo tudi zanjo velja ustavna svoboščina iz 74. člena slovenske Ustave, ki določa, da je gospodarska pobuda svobodna. To pomeni, da kot gospodarska družba znotraj predpisov, ki urejajo njeno poslovanje, povsem samostojno odloča s kom in kakšne posle bo sklepala. Zanje ji pred politiko (kar parlamentarna

⁷ Smiselno to izhaja tudi iz Odločbe US U-I-52/16.

preiskava je) ni treba odgovarjati, niti jih pojasnjevati. Še več, pravila trga, pa tudi predpisov od nje terjajo, da svojih poslovnih partnerjev in pogojev poslovanja z njimi, ne razkriva⁸. Varovanje lastnih zaupnih podatkov ter poslovnih podatkov partnerjev je pravzaprav osnova uspešnega tržnega poslovanja. Če bi ravnala drugače, bi jo poslovni partnerji in trg izločili. Odreditev predmetne zahtevane parlamentarne preiskave, bi torej esencialno posegla v možnost njenega poslovanja in celo v njen obstoj, vsekakor pa ji kršila omenjeno ustavno svoboščino, ki bi jo morala država (tudi v skladu s 5. členom Ustave) varovati.

Odreditev zahtevane parlamentarne preiskave pa bi posegla tudi v njeno ustavno pravico do enakosti pred zakonom iz 14. člena Ustave. Zaradi preiskave ne bi bila več enakovredni in enako obravnavani partner na trgu, v primerjavi s subjekti, ki te preiskave ne bi bili deležni.

Zaključek

Iz vsega navedenega in priloženih dokumentov tako nedvomno izhaja, da je namen predlagane preiskovalne parlamentarne preiskave povsem nezakonit in neustaven, zasledujoč cilj, da bi politika posegla v poslovanje gospodarskega subjekta na trgu. Predlagana parlamentarna preiskava pa, si upamo trditi, ima še druge izjemno nevarne nastavke in posledice, ki bi močno posegli v demokratično in ustavno ureditev Republike Slovenije, v kolikor bi se tej zahtevi ugodilo. Državni zbor mora po ustavi in zakonu odrediti parlamentarno preiskavo, če to zahteva Državni svet. Vendar tudi ta določba ni absolutna. Že dosedanja praksa v delu Državnega zbora (referendumska vprašanja, vprašanja zakonodajne iniciative in podobno) je pokazala in utrdila prepričanje, da je tudi Državni zbor pri svojem delu vezan na ustavo in zakone. Njegove odločitve preprosto ne smejo biti neustavne. To izhaja iz 2. člena Ustave, ki Slovenijo opredeljuje kot pravno državo, pa tudi iz drugega odstavka 3. člena, ki ureja delitev oblasti. S tem, ko bi Državni svet od Državnega zbora zahteval ustanovitev preiskovalne komisije, katere predmet delovanja bi bil nezakonit in protiustaven, ta pa zahtevi ne bi sledil⁹, bi povzročil konflikt med dvema državnima organoma in močno omajal zaupanje državljanov in državljanek v državne institucije.

Zato lahko brez pomislekov, tudi sklicujoč se na priloženi pravni mnenji dr. Zagorca, dr. Bardutzkya in dr. Dežmana, poudarimo, da na dnevni red 14. seje Državnega sveta uvrščena pobuda za zahtevo po parlamentarni preiskavi ne predstavlja nič drugega kot zlorabo inštituta ustavne kategorije parlamentarne preiskave in hudo zlorabo Državnega sveta kot državne institucije. Takšna pobuda se po našem trdnem prepričanju niti na predlogu dnevnega reda ne bi smela pojaviti. Odgovornost za ustavno skladno, odgovorno in do meja parlamentarne preiskave spoštljivo ravnanje in odločanje imajo vsi subjekti v postopku, ki vodi do uvedbe parlamentarne preiskave, torej tako iniciatorji kot tudi tisti subjekti, ki o pobudah in predlogih odločajo ter jih uvrščajo na dnevni red¹⁰. Da gre za zlorabo in povzročanje konflikta med dvema

⁸ Do razkrivanja podatkov, ki so poslovna skrivnost je precej zadržano tudi ustavno sodišče RS. V dosedanjih odločitvah to dopušča le pri gospodarskih subjektih, ki so direktno ali posredno pod odločujočim vplivom države in le za tiste podatke, ki se časovno in vsebinsko vežejo na ta status.

⁹ O tem tudi Vrhovno sodišče RS v Sklepu I Up 153/2006.

¹⁰ Postopkovna razsežnost odgovornosti za ustavno pravilne odločitve državnih organov se nanaša na vse, ki sodelujejo v postopku, ki lahko vodi do uvedbe parlamentarne preiskave na zahtevo Državnega sveta, vsekakor pa na predsednika Državnega sveta, pristojno komisijo Državnega sveta in predsednico Državnega zbora. Pri obeh predsednikih domov parlamenta ta odgovornost terja, da uporabita vse instrumente procesnega vodstva, ki

ključnima državnima organoma, je razvidno že iz tega, da povsem identično zahtevo že dlje časa poskuša politična stranka SDS sprožiti in izpeljati v Državnem zboru, pa ji to ne uspe, zato namerava v boju proti Državnemu zboru zlorabiti Državni svet, pri čemer bi to bil sploh prvi poskus zahteve za odreditev parlamentarne preiskave s strani Državnega sveta, torej začetek nove prakse s povsem nezakonito in neustavno odločitvijo. Imela pa bi tudi pomembne nepravne posledice na ugled in položaj subjekta, ki bi sporno parlamentarno preiskavo zahteval, v ustavnem sistemu in političnem življenju države.

Zgornje navedbe ter ugotovitve, ki izhajajo iz priloženih strokovnih mnenj dr. Kocbeka, dr. Preliča, dr. Dežmana in dr. Zagorca ter dr. Bardutzkya, lahko torej strnemo v naslednje:

- Parlamentarna preiskava je kot sui generis institut omejena le na tista področja in na tiste zadeve, ki so v javnem interesu in ki ne posegajo v drugo ustavno zagotovljeno pravico izven ustavnih in zakonskih pristojnosti Državnega zbora. Njen namen je ugotavljanje splošnih družbenih smernic, ne pa obravnava konkretnih zadev, ki sodijo v pristojnost sodišč oziroma drugih državnih organov.
- Določena parlamentarne preiskave in njena notranja konsistentnost sta temeljni procesni predpostavki. Obravnavana zahteva je nekonkretizirana, časovno nedorečena in brez kakršnihkoli dokazov, ki bi vsaj utemeljevali sum, da je v poslovanju GEN-I bilo karkoli narobe, zaradi česar ne izpolnjuje te temeljne procesne predpostavke. Ne vsebuje niti obrazložitve, kaj šele utemeljitve, katero obdobje in kateri posli so relevantni za obstoj domnevno utemeljenega suma glede ugotavljanja politične odgovornosti, kot tudi v celoti zanemarljivo dejstvo, da med obravnavanimi dogodki in političnimi funkcijami, ki bi prišle v poštev, obstaja večletno razhajanje, ki ga racionalno in časovno logično ni mogoče premestiti.
- Pobudniki parlamentarne preiskave ne podajajo utemeljenega suma in nobenega dokaznega standarda, ki bi utemeljeval pričetek postopka parlamentarne preiskave, temveč preprosto želijo z uvedbo parlamentarne preiskave šele dobiti vpogled v poslovanje zasebnega gospodarskega subjekta z namenom njegove diskreditacije, kar bi vse vodilo v kršenje večjega števila ustavno zavarovanih pravic in svoboščin.
- Pobuda za uvedbo preiskave se nanaša na čas poslovanja družbe GEN-I, ko ta ni imela pravnega statusa subjekta v večinski državni lasti oziroma s prevladujočim direktnim ali posrednim njenim vplivom. Vsaj do 17. 5. 2021 družba GEN-I ni po nobenem predpisu izpolnjevala kriterijev, ki bi jo lahko uvrstili pod domet javnega interesa. Praktično vsi v pobudi omenjeni poslovni dogodki pa so se zgodili pred tem datumom in o nekaterih od njih je že tudi bilo odločeno s strani pristojnih državnih organov.
- V pobudi za parlamentarno preiskavo je povsem eksplicitno mogoče prepoznati obstoj konkretne nevarnosti doseganja nedopustnega cilja, in sicer, da bi se z zlorabo pristojnosti Državnega sveta z uvedbo nedopustne preiskave, nezakonito pridobili poslovni podatki glede poslovanja gospodarskih subjektov, katerih preiskovanje ne terja javni interes in razkritje katerih bi lahko povzročilo nepopravljivo škodo tem subjektom.

lahko zagotovijo odgovorno in ustavnoskladno uporabo instituta parlamentarne preiskave. Pri uporabi teh institutov se predsednika ne smeta omejiti na formalni preizkus, ki bi ga prestale tudi na neodgovoren način vložene pobude za parlamentarno preiskavo.

- Zahtevo za uvedbo parlamentarne preiskave z obravnavano vsebino je treba iz ustavnopravnih razlogov zavrniti, ob odgovornem ravnanju nosilcev oblikovanja dnevnega reda dela Državnega sveta pa sploh na dnevni red ne bi smela biti uvrščena.

Ljubljana, 27.2.2024

ODVETNIŠKA PISARNA
Mirko Bandelj d.o.o.
Odvetnik Mirko Bandelj
a.

Priloge:

- zgodovinski izpisek iz sodnega registra za GEN-I,
- Sodba Upravnega sodišča RS št. I U 350/2017-21,
- Odločba IP št. 09021-3/2022/9,
- strokovno mnenje glede veljavnosti ZPPOGD v razmerju do GEN-I, inštituta za gospodarsko pravo iz Maribora, avtorjev dr. Marjana Kocbeka in dr. Saša Preliča, 24.12.2021,
- pravno stališče docenta dr. Aljoša Dežmana, glede vprašanja zakonitosti uvedbe parlamentarne preiskave z dne 26.02.2024,
- strokovno mnenje o ustavnopravnih vprašanjih v zvezi s pobudo za sprejem zahteve za odreditev parlamentarne preiskave, avtorjev dr. Zagorca in dr. Bardutzkya,
- pooblastilo